

Zestawienie głównych różnic między projektowanymi rozwiązaniami z rządowego projektu nowelizacji ustawy o pomocy społecznej w zakresie art. 53 (nr 212 z wykazu prac Rady Ministrów) a obecnymi przepisami

Uwaga ogólna: wadliwe zapisy samego Programu „Za życiem” w działaniach 4.6, a zwłaszcza 4.7, wraz z towarzyszącym im harmonogramem, powodują problemy przy zaprojektowaniu zmian legislacyjnych (zob. uwagi CBNN do Programu: <http://cbnn.pl/ocena-rzadowego-programu-kompleksowego-wsparcia-dla-rodzin-za-zyciem/>).

JEST	PROJEKT Z 27.03.2017	UWAGI	REKOMENDACJA
UPRAWNIENI DO MIESZKAŃ CHRONIONYCH OGÓŁEM – BEZ ZMIAN			
Art. 53. 1. Osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich , a także cudzoziemcowi , który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, może być przyznany pobyt w mieszkaniu chronionym.	Bez zmian.	Brak.	Brak.

FUNKCJE MIESZKANIA CHRONIONEGO – DROBNA I NIEPOTRZEBNA ZMIANA			
<p>2. Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.</p>	<p>2. Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub opóźniająca albo zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.</p>	<p>Zmiana niepotrzebna. Opóźnienie skierowania jest czasowym zastępowaniem pobytu.</p>	<p>Wycofać zmianę.</p>
TYPY MIESZKAŃ – WADLIWIE ZAPROJEKTOWANE			
<p>3. Mieszkanie chronione może być prowadzone przez każdą jednostkę organizacyjną pomocy społecznej lub organizację pożytku publicznego.</p> <p><i>[Obecnie nie wyodrębnia się typów, a jedynie w rozporządzeniu dopuszczony jest pobyt na czas określony, a dla niektórych kategorii osób także na czas nieokreślony.]</i></p>	<p>3. Mieszkanie chronione może być prowadzone przez każdą jednostkę organizacyjną pomocy społecznej lub organizację pożytku publicznego i w zależności od celu udzielania wsparcia, prowadzone jest jako mieszkanie chronione <u>treningowe</u> lub mieszkanie chronione <u>wspomagane</u>.</p>	<p>Projekt przenosi z rozporządzenia rozróżnienie między mieszkaniem na czas określony i na czas nieokreślony. Dodaje jednak nowe nazwy: mieszkanie treningowe, mieszkanie wspomagane, przy czym to drugie dzieli de facto na dwa podtypy.</p> <p>Zatem zamiast 2 typów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mieszkanie chronione na czas określony, • mieszkanie chronione na czas nieokreślony, <p>miałyby być 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mieszkanie treningowe, z założenia na czas określony, • mieszkanie wspomagane na czas określony, • mieszkanie wspomagane na czas nieokreślony. <p>Wprowadzenie nazwy „treningowe” odpowiada potocznemu określeniu mieszkań chronionych na czas określony i jest tym samym właściwe.</p> <p>Pojęcie „mieszkania wspomagane” jest jednak błędnie określone, gdyż nie powinno ono w ogóle być typem mieszkania chronionego. Definicja</p>	<p>Zrezygnować z dodatkowego typu (wspomagane na czas określony).</p> <p>Zmienić ust. 2 na następujące brzmienie:</p> <p>3. Mieszkanie chronione może być prowadzone przez każdą jednostkę organizacyjną pomocy społecznej lub organizację pozarządową prowadzącą działalność pożytku publicznego.</p> <p>UZASADNIENIE POSZERZENIA KRĘGU PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH:</p> <p>Do 2012 m. ch. mogły być</p>

		<p>mieszkania wspomaganego zawarta jest w Wytycznych Ministra Rozwoju i Finansów z 24.10.2016¹, w oparciu o które w regionach zawierane są umowy na realizację konkretnych projektów współfinansowanych ze środków UE. Jakakolwiek zmiana przepisów wprowadzająca odmienną definicję powoduje konieczność zerwania lub co najmniej modyfikacji umów (o ile jest to możliwe w konkretnych przypadkach), a także konieczność nowelizacji Wytycznych.</p> <p>Wytyczne przewidują z jednej strony mieszkania chronione, zgodne z obecną ustawą, z drugiej zaś mieszkania wspomagane. Mieszkania wspomagane podzielono na dwa rodzaje: treningowe (okresowe, przygotowujące do samodzielnego życia) oraz wspierane (stałe lub okresowe – gdy trzeba czasowo zastąpić opiekuna faktycznego, będące alternatywą dla placówki całodobowej opieki dla osób niesamodzielnych – definiowanych jako takie, które ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymaga opieki lub wsparcia przy wykonywaniu co najmniej jednej podstawowej czynności dnia codziennego).</p> <p>Ponadto wprowadzenie w projekcie podtypu mieszkań wspomaganych na czas określony stanowi niepotrzebną i niezrozumiałą komplikację, nie określono bowiem, czym mają się one różnić od drugiego typu mieszkań na czas określony (treningowych) w zakresie celów, jakim służą.</p>	<p>prowadzone wyłącznie przez jednostki org. pomocy społ. Nowelizacją z 2012 poszerzono krąg prowadzących o OPP. W praktyce okazało się to zbyt wąskim ograniczeniem. Nie należy jednak dopuszczać prowadzenia mieszkań chronionych przez dowolne osoby prawne, a taka próba miała miejsce w 2012 (została cofnięta poprawką senacką).</p>
--	--	---	--

¹ Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

UPRAWNIENI DO POBYTU NA CZAS OKREŚLONY – OGRANICZENIE PODMIOTOWE!			
<p>Rozporządzenie: § 3. 1. Decyzję o skierowaniu do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym wydaje się osobom pełnoletnim na czas określony.</p> <p>[<i>Nie ma tu zawężania kategorii w stosunku do ustawy</i>]</p>	<p>6. Mieszkanie chronione wspomagane przeznaczone jest dla osoby niepełnosprawnej lub osoby w podeszłym wieku.</p> <p>9. Decyzję o skierowaniu do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym wydaje się osobom pełnoletnim na czas określony.</p> <p>10. W stosunku do osób, które posiadają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, a także w szczególnie uzasadnionych przypadkach w stosunku do innych osób, może być wydana decyzja o skierowaniu do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym wspomagany na czas nieokreślony.</p>	<p>Dotychczas w mieszkaniach chronionych na czas określony mogły mieszkać wszystkie kategorie osób z art. 53 ust. 1 (starsi, niepełnosprawni, chorzy – w tym chorujący psychicznie i autyści bez orzeczenia o niepełnosprawności, opuszczający pieczę zastępczą, młodzieżowe ośrodki wychowawcze i zakłady dla nieletnich oraz cudzoziemcy).</p> <p>Projekt stanowi natomiast, że te osoby – poza niepełnosprawnymi i osobami w podeszłym wieku - będą mogły one korzystać wyłącznie z mieszkań chronionych treningowych, nie zaś z mieszkań wspomaganych, choćby czasowych. Osoby te jednak nie zawsze wymagają treningu, czasem po prostu wsparcia, w tym wsparcia przez ograniczony czas.</p> <p>Z kolei wspomniane Wytyczne Ministra Rozwoju i Finansów przewidują możliwość korzystania z mieszkań wpieranych (a więc mieszkań wspomaganych będących alternatywą dla placówki stałego pobytu, zarówno na pobyt stały, jak i okresowy) przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osoby z niepełnosprawnością, • osoby niesamodzielne. <p>Te ostatnie zdefiniowano jako osoby, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają opieki lub wsparcia w zakresie co najmniej jednej podstawowej czynności dnia codziennego. Obejmuje więc również osoby z chorobami psychicznymi (na podstawie zaświadczenia lekarskiego).</p>	<p>Należy co najmniej przywrócić poprzednią regulację.</p>
UPRAWNIENI DO POBYTU NA CZAS NIEOKREŚLONY – ISTOTNE OGRANICZENIE PODMIOTOWE!			
<p>Rozporządzenie: § 3. 2. Osobom niezdolnym do pracy z tytułu wieku, osobom niepełnosprawnym, osobom z zaburzeniami psychicznymi w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia</p>	<p>6. Mieszkanie chronione wspomagane przeznaczone jest dla osoby niepełnosprawnej lub osoby w podeszłym wieku.</p> <p>10. W stosunku do osób, które posiadają orzeczenie o znacznym</p>	<p>Jest to najbardziej niepokojąca zmiana.</p> <p>Projekt drastycznie zawęży podmiotowo możliwość korzystania z mieszkania wspomagane na czas nieokreślony.</p> <p>Może to sprawić, że część osób nie posiadających orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności wraz ze stosowanym wskazaniem będzie</p>	<p>Należy co najmniej przywrócić poprzednią regulację.</p>

<p>19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375) oraz osobom chorym, w uzasadnionych przypadkach, może być wydana decyzja o skierowaniu do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym na czas nieokreślony.</p>	<p><u>stopniu niepełnosprawności wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki</u> lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, a także w szczególnie uzasadnionych przypadkach w stosunku do innych osób, może być wydana decyzja o skierowaniu do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym wspomagany na czas nieokreślony.</p>	<p>musiała opuścić przyznane już miejsce w mieszkaniu chronionym na czas nieokreślony.</p> <p>Jednocześnie stworzone zostanie ograniczenie praktycznie uniemożliwiające korzystanie z mieszkań stałego pobytu osobom, które najbardziej tego potrzebują i dla których są one realną alternatywą wobec domów pomocy społecznej – czyli osobom z lekkim lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, osobom chorym i starszym, a także osobom z zaburzeniami psychicznymi bez orzeczenia o niepełnosprawności, w tym z autyzmem.</p> <p>Również wspomniane Wytyczne Ministra Rozwoju i Finansów przewidują możliwość korzystania z mieszkań wpierych (a więc mieszkań wspomaganych będących alternatywą dla placówki stałego pobytu, zarówno na pobyt stały, jak i okresowy) przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osoby z niepełnosprawnością, • osoby niesamodzielne. <p>Te ostatnie zdefiniowano jako osoby, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają opieki lub wsparcia w zakresie co najmniej jednej podstawowej czynności dnia codziennego. Obejmuje więc również osoby z chorobami psychicznymi (na podstawie zaświadczenia lekarskiego).</p> <p>Warto tu zarazem zauważyć, iż Wytyczne posługują się pojęciem „osoby chorującej psychicznie”, obejmującym tylko część szerszej kategorii „osób z zaburzeniami psychicznymi”, określonej w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego. Jest to o tyle istotne w kontekście mieszkań chronionych i wspomaganych, że osoby z zaburzeniami psychicznymi mogą w świetle obecnej ustawy korzystać z mieszkań chronionych na czas nieokreślony.</p> <p>Osoby z zaburzeniami psychicznymi to poza chorymi psychicznie także osoby „upośledzone umysłowo” (te mieszczą się w kategorii osób niepełnosprawnych, gdyż z reguły mają orzeczenia) oraz osoby „wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych” – dotyczy to zwłaszcza osób z autyzmem bez orzeczenia o niepełnosprawności, a więc np. wielu osób z zespołem Aspergera czy całościowymi zaburzeniami rozwoju ze spektrum autyzmu. Ten fragment Wytycznych wymaga korekty.</p>	
--	--	---	--

STANDARYZCJA – ISTOTNE, CZĘŚCIOWO NIETRAFNE ZMIANY			
4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, rodzaj i zakres wsparcia świadczonego w mieszkaniach chronionych, warunki kierowania i pobytu w mieszkaniach chronionych, kierując się potrzebą zapewnienia właściwego wsparcia osobom kierowanym do mieszkania chronionego.	4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, <u>minimalne standardy świadczenia usług oraz minimalne standardy pomieszczeń w mieszkaniu chronionym</u> , kierując się potrzebą zapewnienia właściwych usług i pomocy oraz uwzględniając indywidualne potrzeby i możliwości psychofizyczne osób kierowanych do mieszkania chronionego odpowiedniego rodzaju.	Wprowadzenie właściwie zaprojektowanych standardów jest korzystne, w przeciwieństwie do standaryzacji pomieszczeń, gdyż mieszkania mają odpowiadać normalnym warunkom w środowisku.	Należy zrezygnować ze standaryzacji pomieszczeń.
ODPŁATNOŚĆ – BRAK ZMIAN			
Art. 97. 1. Opłatę za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych ustala podmiot kierujący w uzgodnieniu z osobą kierowaną, uwzględniając przyznany zakres usług. Osoby nie ponoszą opłat, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego. 5. Rada powiatu lub rada gminy w drodze uchwały ustala, w zakresie zadań własnych, szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych.	Bez zmian.	Obecne przepisy nie określają odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych, cedując tą sprawę na samorząd lokalny. Powinny być jednolite zasady w skali kraju, co zapobiegnie nadużyciom.	Należy dopisać warunki odpłatności w delegacji ustawowej do rozporządzenia.